

ELŐSZÓ

Ez a könyv arról szól, hogy miképpen jött létre magyar nyelven Nagyváradon, vagyis a mai Románia nyugati határszélén az ország egyetlen földalatti folyóirata (orosz eredetű szóval: szamizdatnak mondják), hogyan működött annak a szerkesztősége, a lap milyen technikákkal készült, mily módon jutott nyomára és leplezte le a román titkosszolgálat, valamint – és nem utolsó sorban – miként befolyásolta mindez egész családunk életét.

Többször elmondtam és meg is írtam már, hogy Amikor Ara-Kovács Attila 1982 elején megkért, hogy magam is csatlakozzam a folyóirat készítőihez eleinte vonakodtam részt venni az Ellenpontok-akcióban. Már ismertem őt annyira, hogy ne legyen túl nagy bizalmam benne. Ilona, a feleségem azonban úgy vélte, hogy az akkori Romániában egy közösségi problémáinkat kimondó földalatti magyar lap létrehozásáért ezt a kockázatot is érdemes vállalni. El kellett ismernem, hogy igaza van.

Mindketten bizonyosak voltunk abban, hogy a román állambiztonsági szervek meg fognak találni minket, és nem kételkedtünk abban, hogy börtön vár reánk.

Ilona akkor nyáron a huszonnegyedik életévét töltötte, én a negyvenediket az év végén. Őt esztendeje voltunk egymás társai. Ezt Erdélyben csak anyakönyvvezető előtt mondtuk ki, később, Magyarországra való áttelepülésünk után az oltár előtt is.

Miután az állambiztonságiak „ránk találtak”, a kivizsgálások befejezésekor közölték, hogy „megbocsátanak” az Ellenpontok résztvevőinek, de ne feledjük, hogy dossziéinkat bármikor elővehetik. Mivel nem kívántunk megismerkedni a román hatósági bosszú különböző formáival, igyekeztünk elhagyni azt az országot.

Még csak ezután született három gyermekünk. Mindegyikük más-más országban, mivel végül (nem igazán önszántunkból) Svédországban kötöttünk ki. Velünk tartott az első házasságomban született fiam is.

Mindazt, ami a szamizdat készítése és leleplezése idején velünk történt, és amit közben megéltünk, mindenekelőtt a feleségemmel, Tóth Ilonával és a velem készített interjúkból, valamint az e témában született önálló írásainkból ismerhető meg. Mindeközben néhány társunk egyéniségéről is gazdagodhatnak az olvasó ismeretei.

Mivel a feleségem s a magam számára a magyarságunk fontossága érzésének és az azért való áldozatkészség kialakításában a nagyváradi Ady Endre Irodalmi Kör különleges jelentőséggel bírt, a kötet a vele kapcsolatos vallomásainkkal kezdődik. Joggal mondhatjuk, hogy a magyar szamizdat feladataihoz való viszonyulásunkat a kör munkánk alapozta meg.

A továbbiakban két szerző az 1994-ben Szombathelyen megjelent *Hova-tovább?* című könyvemről mondja el benyomásait, egy harmadik pedig az *Ellenpontok* összegyűjtött anyagáról.

A kötet igen fontos írása a magnófelvétel alapján – a teljes hitelesség érdekében – szó szerint lejegyzett *Budapesti beszélgetés az Ellenpontokról 1986*, amely azon év őszén készült, amikor Szócs Géza is eljött Erdélyből, és útban Svájc felé, Magyarországon időzött. Ekkor – viszonylag nem oly sokkal az események után – négyen (vagyis a szamizdatunk szerkesztőségének tagjai) igyekeztünk visszapergetni az eseményeket. Ennek a jelentősége akkor világlik ki jobban, ha az ottani megállapításokat egybevetjük azokkal a szóbeszédekkel és téves kijelentésekkel, amelyek mindmáig szinte meghamisítani törekednek az Ellenpontokkal kapcsolatos valós eseményeket. Több ide foglalt írásomban is igyekeztem az így született állításokat a helyére tenni. Ebben – minden stilisztikai lazasága ellenére – fontos támaszként szolgált és szolgálhat ma is ez a két éjszakába benyúló magnós beszélgetés.

Az évek során velünk készített interjúkban, illetve saját írásainkban is természetes módon előfordulnak ismétlődések. Ezek mind hangulatilag, mind tartalmilag az értékelés új árnyalataival egészítik ki a szövegeket, és így elősegítik az összefüggések jobb megértését.

Tóth Károly Antal

Göteborg, 2015. december 21.